NORAKSTS
Lieta Nr.A42155404
A5660-07/19

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2008. gada 3.janvārī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese Dz.Amerika,

piedaloties pieteicējai *Ž.L.* un atbildētāja Cēsu rajona Skujenes pagasta padomes pārstāvei Sandrai Velhovikai,

2007.gada 13.decembrī Rīgā, Antonijas ielā 6, atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *Ž.L.* (turpmāk arī – pieteicēja) pieteikuma par Cēsu rajona Skujenes pagasta padomes 2003.gada 14.maija lēmuma (sēdes protokola Nr.42 izraksts) un 2003.gada 14.aprīļa lēmuma (sēdes protokola Nr.40 izraksts) atzīšanu par prettiesisku, par tiesāšanās izdevumu un ceļa izdevumu atlīdzināšanu, kā arī morālā kaitējuma atlīdzināšanu.

Aprakstošā daļa

[1] 2004.gada 17.maijā Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicējas pieteikums (reģistrācijas numurs 3222) un 2004.gada 19.augustā tiesnese pieņēmusi lēmumu par administratīvās lietas ierosināšanu.

2007.gada 13.decembrī tiesas sēdē pieteicēja iesniedza pieteikuma papildinājumus un grozījumus. Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 145.panta otro daļu tiesnese pieņēma lēmumu pieņemt iesniegtos pieteikuma grozījumus un papildinājumus.

[2] Ar 2003.gada 9.aprīļa iesniegumu pieteicēja vērsās pie atbildētāja par Cēsu rajona Skujenes pagasta padomes deputāta pilnvaru nolikšanu sakarā ar kandidēšanu uz pagasttiesas locekļa amatu, pamatojoties uz likuma „Par bāriņtiesām un pagasttiesām" 7.panta otrās daļas 5.punktu. Atbildētājs, izskatot pieteicējas iesniegumu, ar 2003.gada 14.aprīļa lēmumu (sēdes protokola Nr.40 izraksts) atļāva pieteicējai no 2003.gada 14.aprīļa nolikt deputāta pilnvaras saskaņā ar likuma „Par pilsētas domes, rajona padomes, novada domes un pagasta padomes deputāta statusu" 3.pantu.

[3] Ar 2003.gada 23.aprīļa iesniegumu pieteicēja 2003.gada 9.aprīļa iesniegumu par deputāta pilnvaru nolikšanu atsauca un lūdza atbildētāju atcelt 2003.gada 14.aprīļa lēmumu. Iesniegumā norādīts, ka pieteicēja neesot zinājusi par padomes priekšsēdētāja un citu deputātu nodomu pagasttiesas priekšsēdētāja amatam sameklēt citu kandidatūru. Ar Skujenes pagasta padomes 2003.gada 14.maija lēmumu Nr.42 nolemts 2003.gada 14.aprīļa ārkārtas sēdes lēmumu Nr.40 neatcelt.

[4] Nepiekrītot minētajam lēmumam, pieteicēja Administratīvajā rajona tiesā iesniedza pieteikumu, norādot šādus argumentus:

[4.1] 2003.gada 9.aprīļa iesniegumu par deputāta pilnvaru nolikšanu esot bijusi spiesta iesniegt pretrunu starp likuma „Par bāriņtiesām un pagasttiesām" 7.panta otro daļu un likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonas darbībā" 7.panta piekto daļu dēļ, turklāt arī padomes priekšsēdētājs iebildis pret pagasta padomes deputāta un pagasttiesas priekšsēdētājas amatu savienošanu.

[4.2] Ar pārsūdzēto lēmumu tikušas aizskartas pieteicējas konstitucionālās tiesības, proti, Satversmes 101.pantā nostiprinātās tiesības piedalīties valsts un pašvaldības darbībā, pildīt valsts dienestu, kā arī 106.pantā ietvertās tiesības brīvi izvēlēties nodarbošanos un darba vietu atbilstoši savām spējām un kvalifikācijai. Tāpat neesot ievērota likuma „Par pilsētas domes, rajona padomes, novada domes un pagasta padomes deputāta statusu" 3.panta otrā un ceturtā daļa. 2003.gada 14.aprīļa lēmums (sēdes protokola Nr.40 izraksts) ticis pieņemts Skujenes pagasta padomes ārkārtas sēdē, nevis kārtējā sēdē, kas notikusi 2004.gada 14.maijā.

[4.3] Likuma „Par bāriņtiesām un pagasttiesām" 7.panta otrās daļas 5.punkts ir pretrunā ar Satversmes 101.pantu. Likums „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" amatu savienošanas ierobežojumus pašvaldības deputātam neparedzot.

[4.4] Attiecībā uz prasījumu par atlīdzinājumu par morālo kaitējumu, pieteicēja norāda, ka Skujenes pagasta padome, pieņemot prettiesiskos lēmumus, ir aizskārusi pieteicējas pamattiesības, tādejādi nodarot morālo kaitējumu. Pieteicējas tiesības uz atlīdzinājumu garantē Satversmes 92.pants, kā arī Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 92.pants.

[5] Atbildētājs rakstveida paskaidrojumos norāda, ka pieteikumu neatzīst, uzskata to par nepamatotu un noraidāmu pamatojoties uz šādiem argumentiem:

[5.1] Pamatojoties uz likuma „Par pilsētas domes, rajona padomes, novada domes un pagasta padomes deputāta statusu" tiesību normām, bija tiesības 2003.gada 14.aprīļa lēmumu neatcelt. Apstāklis, ka pieteicēja netika ievēlēta par pagasttiesas locekli, nedodot pieteicējai tiesības atjaunot deputāta pilnvaras, ja Skujenes pagasta padomes deputāti šādu lēmumu nepieņem.

[5.2] Pieteicējas konstitucionālās tiesības nav aizskartas jo, atbilstoši likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā", pašvaldības institūcijas vadītājam ir pienākums atbilstoši savai kompetencei nepieļaut, lai šajā institūcijā strādājošās valsts amatpersonas nonāktu interešu konflikta situācijā un šādā situācijā īstenotu valsts amatpersonas amata pilnvaras. Turklāt atbilstoši Augstākās tiesas plēnuma 1999.gada 26.februāra lēmumam morālā kaitējuma atlīdzināšanas pamatu nosakot tikai Civillikuma 19.nodaļas pirmās apakšnodaļas otrā daļa „Tiesības uz atlīdzību par nodarījumiem pret personisko brīvību, godu, cieņu un pret sieviešu nevainību". Atbildētājs norāda, ka pieteicēja neesot atsaukusies ne uz vienu Civillikumā noteikto apstākļu pastāvēšanu.

Papildus minētajam atbildētājs arī uzskata, ka pieteikumā neesot minēts neviens būtisks pierādījums par tiesisko maldību atbilstoši Civillikuma noteikumiem.

[6] 2005.gada 20.jūnijā Administratīvās rajona tiesas tiesnese pieņēma spriedumu lietā, ar kuru nolēma noraidīt pieteicējas pieteikumu par Skujenes pagasta padomes 2003.gada 14.maija lēmuma (sēdes protokola Nr.42 izraksts) atcelšanu un par pienākuma uzdošanu Skujenes pagasta padomei no jauna izskatīt pieteicējas 2003.gada 23.aprīļa iesniegumu par Skujenes pagasta padomes 2003.gada 14.aprīļa lēmuma (sēdes protokola Nr.40 izraksts) atcelšanu, kā arī atlīdzināt pieteicējai tiesāšanās

izdevumus Ls 15,75 apmērā un izmaksāt kompensāciju par morālo kaitējumu Ls 300 apmērā.

[7] Ar Administratīvās apgabaltiesas 2007.gada 2.jūlija lēmumu tika atcelts Administratīvās rajona tiesas 2005.gada 20.jūnija spriedums un lieta nosūtīt jaunai izskatīšanai Administratīvajai rajona tiesai. Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka pirmās instances tiesas spriedums ir atceļams, jo tiesa lietu skatījusi, pārkāpjot procesuālo tiesību normas, kas nosaka, ka jāpaziņo administratīvā procesa dalībniekiem par tiesas sēdes laiku un vietu (..), proti, pirmās instances tiesa ir izskatījusi lietu tiesas sēdē, par kuras vietu un laiku netika paziņots pieteicējai.

[8] Tiesas sēdē pieteicēja iesniedza pieteikuma grozījumus un papildinājumus. Pieteikuma papildinājumus un grozījumus pieteicēja norāda šādus argumentus, kāpēc atbildētāja pieņemtie lēmumi – 2003.gada 14.maija lēmums (sēdes protokola Nr.42 izraksts) un 2003.gada 14.aprīļa lēmums (sēdes protokola Nr.40 izraksts) (turpmāk kopā saukti arī – pārsūdzētie lēmumi) – uzskatāmi par prettiesiskiem administratīvajiem aktiem:

[8.1] 2005.gada martā ir beidzies 2001.gada martā ievēlēto Skujenes pagasta padomes deputātu pilnvaras termiņš. Līdz ar to ir mainījušies faktiskie un tiesiskie apstākļi un zudis pamats prasīt, lai tiesa lemtu par nelabvēlīga administratīvā akta atcelšanu vai atzīšanu par spēkā neesošu. Līdz ar to tiesai ir jālemj par pārsūdzēto lēmumu tiesiskumu.

[8.2] Atbildētājam nebija jāsasauc ārkārtas sēde, lai lemtu par deputāta mandāta nolikšanu. Saskaņā ar likuma „Par pilsētas domes, rajona padomes, novada domes un pagasta padomes deputāta statusu" 3.panta ceturto daļu, šādu lēmumu pieņem nākamajā padomes sēdē.

[8.3] Ar pārsūdzētiem lēmumiem ir tikušas aizskartas pieteicējas konstitucionālās tiesības, proti, Satversmes 101.pantā nostiprinātās tiesības piedalīties valsts un pašvaldības darbībā, kā arī 106.pantā ietvertās tiesības brīvi izvēlēties nodarbošanos un darba vietu atbilstoši savām spējām un kvalifikācijai.

[8.4] 2003.gada 14.maija lēmums (sēdes protokola Nr.42 izraksts) tika pieņemts, neuzklausot pieteicējas viedokli, lēmums nav pamatots ne ar faktiem, ne tiesību normām.

[8.5] Pieteicēja savos iesniegumos bija norādījusi tiesību normas, kas ir pretrunā ar likuma „Par bāriņtiesām un pagasttiesām" 7.panta otrās daļas 5.punktu, un uz savu lūgumu, atļaut savienot amatus, atbildi nesaņēma. Pretrunas starp tiesību normām un fakts, ka atbildi uz lūgumu par amatu apvienošanu pieteicēja nesaņēma, bija par pamatu iesniegt iesniegumu par deputāta mandāta nolikšanu.

[8.6] Attiecībā uz prasījumu par morālā kaitējuma atlīdzināšanu, pieteicēja norāda, ka atbildētājs, pieņemot prettiesiskos lēmumus, ir aizskāris pieteicējas pamattiesības, tādejādi nodarot morālo kaitējumu. Pieteicējas tiesības uz atlīdzinājumu garantē Satversmes 92.pants, kā arī APL 92.pants.

[9] Tiesas sēdē pieteicēja pieteikumu uzturēja uz grozījumos un papildinājumos norādītiem argumentiem. Savukārt, atbildētāja pārstāve pieteikumu neatzina.

Motīvu daļa

Tiesa, pārbaudot lietas materiālus, noklausoties administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus, atzīst, ka pieteikums ir nepamatots un noraidāms.

[10] Tiesa konstatē, ka sākotnēji lieta tika ierosināta par Skujenes pagasta padomes 2003.gada 14.maija lēmuma (sēdes protokols Nr.42) atcelšanu un pienākumu uzdošanu atbildētājam izdot jaunu administratīvo aktu. Taču pieteicēja mainīja pieteikuma priekšmetu, pamatojoties uz faktu, ka 2005.gada martā ir beidzies pilnvaru termiņš 2001.gada martā ievēlētajiem Skujenes pagasta padomes deputātu mandātiem. Tiesa piekrīt pieteicējai, ka pie šādiem tiesiskiem apstākļiem nav iespējams lemt par sākotnējo prasījumu.

Līdz ar to tiesa secina, ka ir pamats izvērtēt pārsūdzēto lēmumu tiesiskumu atlīdzinājuma pieprasīšanai.

[11] APL 103.panta pirmajā daļā noteikts, ka administratīvā procesa tiesā būtība ir tiesas kontrole pār iestādes izdota administratīvā akta vai iestādes faktiskās rīcības tiesiskumu vai lietderības apsvērumiem rīcības brīvības ietvaros, kā arī privātpersonas publiski tiesisko pienākumu vai tiesību noskaidrošana un no publisko tiesību līguma izrietošo strīdu izskatīšana.

Atbilstoši APL 250.panta pirmajai daļai tiesa taisa spriedumu, pārbaudījusi, vai 1) administratīvais akts izdots, ievērojot procesuālos un formālos priekšnoteikumus; 2) administratīvais akts atbilst materiālo tiesību normām un 3) administratīvā akta pamatojums attaisno adresātam uzlikto pienākumu vai tam piešķirtās, apstiprinātās vai noraidītās tiesības.

[12] Lietā konstatēti turpmāk norādītie apstākļi:

[12.1] 2003.gada 9.aprīlī pieteicēja vērsās ar iesniegumu Skujenes pagasta padomē. Iesniegumā norādīts, ka pieteicēja nevar kandidēt uz pagasttiesas locekļa un priekšsēdētāja amatu, atrodoties pagasta padomes deputāta amatā, tādejādi ir spiesta nolikt pagasta padomes deputāta pilnvaras (lietas lapa 7,8).

[12.2] 2003.gada 14.aprīlī Skujenes pagasta padomes ārkārtas sēdē tiek pieņemts lēmumus atļaut nolikt pieteicējai deputāta pilnvaras ar 2003.gada 14.aprīli (turpmāk arī – 2003.gada 14.aprīļa lēmums). Lēmums pamatots ar likuma „Par bāriņtiesām un pagasttiesām" 7.panta piekto punktu un likuma „Par pilsētas domes, rajona padomes, novada domes un pagasta padomes deputāta statusu" 3.pantu (lietas lapa 9).

[12.3] Ar 2003.gada 23.aprīļa iesniegumu pieteicēja lūdza atbildētāju atcelt 2003.gada 14.aprīļa lēmumu sakarā ar to, ka pagasttiesas priekšsēdētājas amatu neieguva (lietas lapa 11).

[12.4] 2003.gada 14.maijā atbildētājs pieņēma lēmumu, ar kuru nolēma neatcelt 2003.gada 14.aprīļa lēmumu par pieteicējas deputātes pilnvaru nolikšanu (turpmāk arī – 2003.gada 14.maija lēmums) (lietas lapa 12).

[13] Tiesa konstatē, ka pārsūdzētie lēmumi pieņemti pirms spēkā stājās APL un attiecībā uz administratīvo aktu spēkā esamības nosacījumiem piemērojami līdz 2004.gada 1.februārim administratīvo procesu iestādē regulējošie Ministru kabineta 1995.gada 13.jūnija noteikumi Nr.154 „Administratīvo aktu procesa noteikumi" (turpmāk – Administratīvo aktu procesa noteikumi).

Minēto noteikumu 72.punkts nosaka, ka administratīvais akts uzskatāms par spēkā neesošu, ja nav saprotams, kas to ir izdevis, to ir izdevusi iestāde, kurai lieta nav

bijusi piekritīga, un tajā nav norādes, ka attiecīgā iestāde ir pilnvarota šo aktu izdot vai arī, ja tas adresātu vedina izdarīt tiesību normu pārkāpumu.

Tiesa secina, ka nepastāv neviens no Administratīvo aktu procesa noteikumu 72.punktā ietvertajiem priekšnoteikumiem pārsūdzēto lēmumu atzīšanai par spēkā neesošiem un tiesa vērtēs to tiesiskumu.

[14] Likuma „Par pilsētas domes, rajona padomes, novada domes un pagasta padomes deputāta statusu*" (šeit un turpmāk normu redakcija, kas bija spēkā pārsūdzēto lēmumu pieņemšanas brīdī)* 3.panta pirmās daļas pirmais punkts nosaka, ka deputāta pilnvaras izbeidzas pirms termiņa ar brīdi, kad dome (padome) ir pieņēmusi lēmumu par deputāta pilnvaru izbeigšanos sakarā ar deputāta personisku rakstveida iesniegumu par savu pilnvaru nolikšanu.

Tā paša panta trešā daļa paredz, ka deputāts var iesniegt personisku rakstveida iesniegumu par savu pilnvaru nolikšanu jebkura iemesla dēļ.

Savukārt normas ceturtā daļa paredz, ka lēmums par deputāta pilnvaru izbeigšanos pirms termiņa sakarā ar viņa iesniegumu ir jāpieņem nākamajā domes (padomes) sēdē, tiklīdz domes (padomes) priekšsēdētājs ir saņēmis deputāta personisku rakstveida iesniegumu par savu pilnvaru nolikšanu. Ja šādu lēmumu dome (padome) nepieņem, attiecīgā deputāta pilnvaras izbeidzas ar dienu, kas seko attiecīgajai domes (padomes) sēdes dienai.

Izvērtējot minētās normas kopsakarā tiesa secina, ka :

1) deputātam ir tiesības nolikt savas deputāta pilnvaras ikviena iemesla dēļ;
2) domes (padomes) pienākums ir izskatīt šo iesniegumu pēc iespējas ātrāk;
3) deputāts zaudē savu statusu līdz ar padomes lēmumu vai dienu, kas seko attiecīgajai domes (padomes) sēdes dienai, kurā šāds lēmums nav pieņemts.

No lietas materiāliem konstatējams, ka pieteicēja iesniedza iesniegumu par deputāta pilnvaru nolikšanu. Pieteicēja iesniegumā norāda, ka deputāta pilnvaras noliek sakarā ar to, ka nolēmusi kandidēt uz pagasttiesas priekšsēdētāja amatu un likuma „Par bāriņtiesām un pagasttiesām" 7.panta otrās daļas 5.punkts aizliedz savienot deputāta amatu ar pagasttiesas locekļa un priekšsēdētāja amatu (lietas lapa 7, 8).

Līdz ar to tiesa secina, ka pieteicēja izteica savu nepārprotamu gribu – nolikt deputāta mandātu. Pamatojoties uz pieteicējas iesniegumu, atbildētājs 2003.gada 14.aprīlī pieņēma lēmumu un akceptēja pieteicējas gribu. Lai gan pieteicēja iesniegumā bija devusi pamatojumu savai rīcībai, tomēr lēmums par deputāta pilnvaru pirms termiņa izbeigšanu ir jāskata atsevišķi no lēmuma par pagasttiesas priekšsēdētāja ievēlēšanu, un tie nekādā mērā nav saistīti.

Pieteicēja savā pieteikumā norāda, ka esot bijusi pārliecināta par to, ka ar lēmumu par deputāta pilnvaru izbeigšanu pagasta padome priekšlaicīgi nodrošina likuma burta ievērošanu, un viņu ievēlēs par pagasttiesas priekšsēdētāju. Uz šo pieteicējas argumentu tiesa norāda, ka pagasttiesas priekšsēdētāja ievēlēšanu regulēja likums „Par bāriņtiesām un pagasttiesām" un no lietas materiāliem izriet, ka uz šo amatu tika izsludināts konkurss un pieteicēja bija pieteikusi savu kandidatūru. Līdz ar to tiesa secina, ka pieteicējai nevarēja rasties pārliecība, ka pagasttiesas priekšsēdētājas amatu viņa iegūs, tiklīdz būs atteikusies no deputāta statusa. Ja šāda pārliecība bija radusies, tad tiesas ieskatā, tā bija maldīga un tāpēc nevarēja radīt aizsargājamu tiesisku paļāvību.

Pamatojoties uz iepriekš teikto, tiesa atzīst, ka pieteicēja ar iesniegumu uzsāka procesu, kā rezultātā viņa pirms termiņa zaudēja pagasta padomes deputāta pilnvaras. Savukārt fakts, ka pieteicējai bija radusies maldīga pārliecība par to, ka pagasttiesas priekšsēdētājas amatu viņa iegūs līdz izbeigs deputāta pilnvaras, nevar ietekmēt 2003.gada 14.aprīļa lēmuma tiesiskumu.

[15] Pieteicēja savā pieteikumā norāda, ka atbildētājs ir pārkāpis likuma „Par pilsētas domes, rajona padomes, novada domes un pagasta padomes deputāta statusu" trešā panta ceturto daļu, jo pieņēmis lēmumu ārkārtas sēdē, lai gan likumā ir noteikts, ka lēmums jāpieņem kārtējā domes sēdē. Tiesa noraida šo pieteicējas argumentu kā nepamatotu, pamatojoties uz šādiem argumentiem.

Tiesa konstatē, ka minētā likuma norma paredz, ka lēmums par deputāta pilnvaru izbeigšanos pirms termiņa sakarā ar viņa iesniegumu ir jāpieņem nākamajā domes (padomes) sēdē, tiklīdz domes (padomes) priekšsēdētājs ir saņēmis deputāta personisku rakstveida iesniegumu par savu pilnvaru nolikšanu. Ja šādu lēmumu dome (padome) nepieņem, attiecīgā deputāta pilnvaras izbeidzas ar dienu, kas seko attiecīgajai domes (padomes) sēdes dienai.

Tiesa piekrīt pieteicēja argumentam, ka likumdevējs likuma „Par pilsētas domes, rajona padomes, novada domes un pagasta padomes deputāta statusu" 3.panta ceturtajā daļā ir noteicis termiņus, cik ilgā laikā iesniegums par deputāta mandāta nolikšanu ir jāizskata domes (padomes) sēdē. Taču tiesa uzskata, ka jēdziens „nākamā sēde" var būt gan kārtējā, gan ārkārtas domes (padomes) sēde. Tiesa uzskata, ka likuma „Par pilsētas domes, rajona padomes, novada domes un pagasta padomes deputāta statusu" 3.panta ceturtās daļas mērķis ir nodrošināt tiesisko stabilitāti, lai ikviena persona, kura nolēmusi nolikt savu deputāta mandātu, varētu to izdarīt saprātīgā laikā, tātad pirmajā tuvākajā domes (padomes) sēdē.

Saskaņā ar likuma „Par pašvaldībām" *(normu redakcija, kas bija spēkā pieņemot pārsūdzētos lēmumus)* 28.panta pirmo daļu, vietējās pašvaldības domes (padomes) ārkārtas sēdes sasauc priekšsēdētājs pēc savas iniciatīvas.

Izvērtējot iepriekš minētās normas kopsakarā tiesa secina, ka domes (padomes) priekšsēdētājs, izvērtējot saņemtā iesnieguma būtiskumu un nozīmīgumu, var pieņemt lēmumu par domes (padomes) ārkārtas sēdes sasaukšanu arī gadījumā, ja saņemtais iesniegums ir par deputāta mandāta nolikšanu.

Pamatojoties uz iepriekš teikto, tiesa secina, ka pieņemot 2003.gada 14.aprīļa lēmumu ārkārtas domes (padomes) sēdē, netika aizskartas pieteicējas tiesības un līdz ar to nav pamats atzīt, ka 2003.gada 14.aprīļa lēmums ir prettiesisks, jo pieņemts pārkāpjot likuma „Par pilsētas domes, rajona padomes, novada domes un pagasta padomes deputāta statusu" 3.panta ceturtās daļas noteikumus.

[16] Pieteicēja savā pieteikumā tiesai norāda, ka atbildētājs ir nepamatoti atstājis spēkā savu 2003.gada 14.aprīļa lēmumu. 2003.gada 14.maija lēmumā nav ietverts ne pamatojums, ne uzklausīts pieteicējas viedoklis.

Lai izvērtētu, cik būtiski ir pieteicējas norādītie pārkāpumi un kā tie ietekmē 2003.gada 14.maija lēmuma tiesiskumu, tiesa, pirmkārt, konstatēs vai pieteicējai ir subjektīvās publiskās tiesības prasīt, lai tiek atjaunots viņas deputātes statuss. Otrkārt, tiesa konstatēs, vai pieteicējas norādītie pārkāpumi būtiski ietekmējuši pieņemtā lēmuma saturu.

[16.1] Tiesa konstatē, ka, iesniedzot iesniegumu ar lūgumu atcelt 2003.gada 14.aprīļa lēmumu, pieteicēja vēlējās, lai atbildētājs izdod labvēlīgu administratīvo aktu

un atjauno pieteicējas kā deputātes pilnvaras. Līdz ar to ir svarīgi konstatēt, vai atbildētāja pienākums bija izdot šādu administratīvo aktu.

Tiesa uzskata, ka pašvaldības domes (padomes) deputāta statusa iegūšana rada būtiskās sekas un atbildību. Persona iegūst konkrētas tiesības un pienākumus, kļūst atbildīga savu vēlētāju priekšā un realizē politisko varu. Ikviens deputāts no šī statusa var atteikties, taču atjaunot to var tikai likumā noteiktajos gadījumos. Nav pieļaujama situācija, ka deputāts savas zaudētās pilnvaras atgūtu ikvienā gadījumā, līdz ar to iesniegumam par deputāta mandāta nolikšanu ir jābūt pārdomātam un izsvērtam.

Tiesa secina, ka likumdevējs likumā „Par pilsētas domes, rajona padomes, novada domes un pagasta padomes deputāta statusu" paredzējis divus veidus kā pašvaldības domes (padomes) deputāts izbeidz savu darbību domes (padomes) darbā.

Minētā likuma 3.panta pirmās daļas pirmais punkts paredz, ka deputāta pilnvaras izbeidzas pirms termiņa ar brīdi, kad dome (padome) ir pieņēmusi lēmumu par deputāta pilnvaru izbeigšanos sakarā ar deputāta personisku rakstveida iesniegumu par savu pilnvaru nolikšanu.

Savukārt likuma 3.[1]panta pirmā daļa nosaka, ka domes (padomes) deputātam, kurš iestājies Saeimas sastāvā uz laiku, kamēr Saeimas loceklis nolicis deputāta mandātu uz Ministru prezidenta, Ministru prezidenta biedra, ministra, īpašu uzdevumu ministra vai valsts ministra amata pildīšanas laiku, ir pienākums nolikt deputāta pilnvaras uz Saeimas locekļa amata pildīšanas laiku. Panta otrā daļa paredz, ka pienākums nolikt deputāta pilnvaras ir arī domes (padomes) deputātam uz Ministru prezidenta, Ministru prezidenta biedra, ministra, īpašu uzdevumu ministra vai valsts ministra amata pildīšanas laiku.

Izvērtējot minētās normas kopsakarā tiesa secina, ka likumdevējs ir paredzējis divējādas sekas deputāta mandāta nolikšanai:

1) deputāta pilnvaru zaudēšana bez tiesībām tās atjaunot;
2) deputāta pilnvaru zaudēšana uz laiku, ar tiesībām tās atjaunot.

Tiesa konstatē, ka likumdevējs deputāta pilnvaru atjaunošanas iespēju ir paredzējis tikai gadījumā, ja pilnvaras atbilstoši likuma „Par pilsētas domes, rajona padomes, novada domes un pagasta padomes deputāta statusu" 3.[1]pantam tikušas noliktas uz laiku. Savukārt deputāta pilnvaru pirms termiņa izbeigšanās gadījumā pilnvaru atjaunošana nav iespējama.

Tiesa jau iepriekš konstatēja, ka pieteicēja savā iesniegumā par deputāta pilnvaru nolikšanu ir norādījusi, ka pamats šādam lēmumam ir vēlme kandidēt uz pagasttiesas priekšsēdētāja amatu.

Tāpat no atbildētāja 2003.gada 14.maija lēmuma izriet, ka pieteicējas kā deputātes pilnvaras ir izbeigtas pamatojoties uz likuma „Par pilsētas domes, rajona padomes, novada domes un pagasta padomes deputāta statusu" 3.pantu (lietas lapa 9).

Līdz ar to tiesa secina, ka pieteicējai nepastāv publiski subjektīvās tiesības prasīt deputāta pilnvaru atjaunošanu, un atbildētājam šajā gadījumā nebija likumā noteikts tiesisks pienākums atjaunot pieteicējai deputātes pilnvaras.

[16.2] Izvērtējot pieteicējas norādītos pārkāpumus, kas pieļauti 2003.gada 14.maijā lēmumā, tiesa norāda sekojošo.

Tiesa uzskata, ka tikai būtisks procesuālo tiesību normu pārkāpums, var būt pamats administratīvā akta atzīšanai par prettiesisku.

Līdzīgu secinājumu ir izdarījis arī Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments savā 2006.gada 14.novembra spriedumā lietā Nr.SKA-432 nosakot, ka *pamatojuma trūkums, skatot pieteikumu par administratīvā akta atcelšanu, var tikt*

uzskatīts gan par tik būtisku procesuālu pārkāpumu, ka tā dēļ administratīvais akts ir atceļams, gan par tādu pārkāpumu, kurš norādāms kā administratīvā akta trūkums, bet kurš pats par sevi nerada tādas tiesiskās sekas kā administratīvā akta atcelšana. Tas izvērtējams katrā konkrētajā gadījumā. Par galvenajiem kritērijiem izmantojami divi apstākļi: 1) vai saprātīgs administratīvā akta adresāts no attiecīgā administratīvā akta pamatojuma varēja saprast, kāpēc attiecībā uz viņu izdots konkrētā satura administratīvais akts; 2) vai tiesa, pārbaudot attiecīgā administratīvā akta tiesiskumu, balstoties uz tā pamatojumu, var secināt, ka pamatojums attaisno adresātam uzlikto pienākumu.

Ņemot vērā iepriekš teikto tiesa uzskata, ka ir jāizvērtē vai pamatojuma trūkums un pieteicējas viedokļa neuzklausīšana ir atzīstams par būtisku pārkāpumu, kas ietekmē 2003.gada 14.maija lēmuma tiesiskumu.

Saskaņā ar Administratīvo aktu procesa noteikumu 63.punktu, administratīvais akts tiek izdots rakstveidā, (..) un tam ir šādas sastāvdaļas:

63.1. adresāta nosaukums;

63.2. adresātam uzliktais tiesiskais pienākums (noteikta rīcība vai noteiktas rīcības aizliegums) vai tam piešķirtas, apstiprinātas vai noraidītas tiesības;

63.3. norāde uz piemērotām tiesību normām;

63.4. administratīvā akta pamatojums. Ja tiesību norma nosaka noteikta satura administratīvā akta izdošanu, pamatojumā var norādīt tikai piemērotās tiesību normas. Ja tiesību norma nenosaka noteikta satura administratīvā akta izdošanu un tas aizskar adresāta intereses, jāpamato administratīvā akta lietderība (nepieciešamība, atbilstība un samērīgums), bet, ja ar to tiek noraidīts iesniegums, tas argumentēti jāpamato;

63.5. norāde, kur un kādā termiņā šo administratīvo aktu var apstrīdēt vai pārsūdzēt.

Attiecībā uz pieteicējas argumentu, ka 2003.gada 14.maija lēmums pieņemts, neuzklausot pieteicējas viedokli, tiesa norāda sekojošo.

Tiesa konstatē, ka 2003.gada 14.maija lēmumā nav norādīts pieteicējas viedoklis vai fakts, ka tāds ticis vai neticis uzklausīts. Tiesa uzskata, ka viedokļa uzklausīšana ir svarīga tādā situācijā, ja personas izteiktais viedoklis var ietekmēt pieņemtā lēmuma saturu.

Jau iepriekš konstatēts, ka pieteicēja pati ar savu 2003.gada 9.aprīļa iesniegumu bija vērsusies pie atbildētāja un lūgusi apstiprināt deputāta pilnvaru pirms termiņa izbeigšanu. Tāpat konstatēts, ka deputāta statuss šādā gadījumā nav atjaunojams, un atbildētājs uz pieteicējas 2003.gada 9.aprīļa iesniegumu varēja pieņemt tikai konkrēta satura administratīvo aktu – par deputāta pilnvaru neatjaunošanu. Līdz ar to pieteicējas viedokļa uzklausīšana, pieņemot 2003.gada 14.maija lēmumu, nebūtu ietekmējusi tā saturu un tas nav uzskatāms par būtisku procesuālu pārkāpumu.

Attiecībā uz pieteicējas argumentu, ka 2003.gada 14.maija lēmumā nav ietverts atbilstošs pamatojums, tiesa norāda sekojošo.

Tiesa uzskata, ka pamatojuma ietveršana administratīvajā aktā kalpo, lai adresāts labāk izprastu uzliktā pienākuma vai liegto tiesību juridisko pamatu. Tiesa konstatē, ka 2003.gada 14.maija lēmumā nav ietverts normām atbilstošs pamatojums. Taču konkrētā situācijā pieteicēja pati ar savu iesniegumu ierosināja procesu par deputāta pilnvaru pirms termiņa izbeigšanu. Pamatojoties uz šo iesniegumu, atbildētājs pieņēma lēmumu un akceptēja pieteicējas gribu. Kā tas konstatēts iepriekš, tikai likumā minētos gadījumos deputāta statuss ir atjaunojams. Tiesa uzskata, ka pieteicējai to vajadzēja apzināties, iesniedzot šādu lūgumu.

Līdz ar to tiesa secina, ka pamatojuma neietveršana 2003.gada 14.maija lēmumā nav būtisks procesuāls pārkāpums, kas var ietekmēt pieņemtā lēmuma tiesiskumu.

[17] Attiecībā uz pieteicējas prasījumu atlīdzināt morālo kaitējumu un radušos izdevumus, tiesa norāda uz sekojošo.

Saskaņā ar APL 92.pantu, ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību.

Saskaņā ar „Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma" 4.pantu, iestāde zaudējumu var nodarīt ar darbību, izdodot prettiesisku administratīvo aktu vai veicot prettiesisku faktisko rīcību, vai arī ar bezdarbību, ja iestādei bija pienākums rīkoties, bet tā prettiesiski nav rīkojusies. Līdz ar to tiesa secina, ka zaudējumu atlīdzības pamats ir iestādes prettiesiska darbība, kas var izpausties kā prettiesisks administratīvais akts vai prettiesiska faktiskā rīcība.

Tiesa iepriekš konstatēja, ka pārsūdzētie lēmumi ir tiesiski administratīvie akti. Līdz ar to tiesa atzīst, ka tie nav radījuši pieteicējai morālo kaitējumu un izdevumus.

[18] Ievērojot spriedumā minētos apsvērumus, tiesa atzīst, ka pārsūdzētie lēmumi ir tiesiski administratīvie akti, kas nav radījuši morālo kaitējumu un izdevumus, un pieteicējas pieteikums ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.– 251. un 289. – 291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda:

Noraidīt *Ž.L.* pieteikumu par Cēsu rajona Skujenes pagasta padomes 2003.gada 14.maija lēmuma (sēdes protokola Nr.42 izraksts) un 2003.gada 14.aprīļa lēmuma (sēdes protokola Nr.40 izraksts) atzīšanu par prettiesisku, par tiesāšanās izdevumu un ceļa izdevumu atlīdzināšanu, kā arī morālā kaitējuma atlīdzināšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvajā rajona tiesā.

Tiesnese (paraksts) Dz.Amerika

NORAKSTS PAREIZS

Administratīvās rajona tiesas

Tiesnese Dz.Amerika

Rīgā, 2008.gada 3.janvārī